

สพต.รับที่...๖๙๘
วันที่...๔ ธ.ค. ๕๖
เวลา...๑๕.๐๐ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่... ๗ ๘ ๓ ๒
วันที่... ๔๒๕๖๖ เวลา... ๑๐.๓๖

ที่ ศธ ๐๓๐๓/ ๕๗๓๗

กระทรวงศึกษาธิการ
เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๓ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง กรอบแนวทางและผลการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษา
ของรัฐบาล ปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๒. รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล
ประจำปี ๒๕๕๕ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการขอเสนอเรื่อง กรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘ ที่คณะกรรมการสภาการศึกษา ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน ได้ให้ความเห็นชอบ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา และขอเสนอรายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ประจำปี ๒๕๕๕ ที่คณะกรรมการสภาการศึกษาให้ความเห็นชอบ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้นี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

นโยบายของรัฐบาล (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี) ด้านการศึกษา ที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ปรากฏอยู่ในนโยบายที่ ๔ นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต โดยมีสาระของนโยบายการศึกษา คือ ๑) เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย ๒) สร้างโอกาสทางการศึกษาและกระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม ๓) ปฏิรูปครู ยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง ๔) จัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ๕) เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ ๖) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ และ ๗) เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

การนำนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ นับเป็นจุดสำคัญที่จะส่งผลสะท้อนของนโยบายต่อไป การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามเป้าหมาย จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานนโยบายระดับประเทศ มีภารกิจหลักประการหนึ่งคือ การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาในภาพรวมของประเทศ พร้อมทั้งรายงานผลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน จึงได้กำหนดกรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคของ

/การดำเนินงาน ...

การดำเนินงาน รวมทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ในทุกระดับ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจในภาพรวม และระดับปฏิบัติ และชี้แนะแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล ปี ๒๕๕๕ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา และเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายต่อไป

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล ในภาพรวม ต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระทรวงต่างๆ หลายหน่วยงาน รวมทั้งทุกภาคส่วน ตามบทบาทความรับผิดชอบ และทุกหน่วยงานจะต้องมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายของนโยบายรัฐบาลทั้งในระดับภาพรวมและระดับปฏิบัติมากน้อยเพียงใด มีปัจจัยอะไรบ้างที่กระทบต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการดำเนินงาน เพื่อนำผลไปเป็นสารสนเทศในการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ดังนั้น กรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล ปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘ จึงเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ในการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายของนโยบายรัฐบาล

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัตินับเป็นจุดสำคัญที่จะส่งผลสะท้อนของนโยบายต่อไป มีนโยบายหลายประการที่ผ่านกระบวนการกลั่นกรองมาแล้วก่อนการกำหนดเป็นนโยบาย ไม่ประสบผลสำเร็จเมื่อนำไปปฏิบัติจริง ต้องล้มเลิกนโยบายหรือโครงการเหล่านั้นไป ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณของประเทศ ปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับมหภาค และระดับจุลภาค โดยในระดับมหภาค มีนโยบายของรัฐบาลหลายประการที่หน่วยงานระดับรองลงไปไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายจากส่วนกลาง ส่วนในระดับจุลภาค ก็อาจจะพบว่าแม้หน่วยปฏิบัติระดับล่างจะรับเอานโยบายไปปฏิบัติ โดยมีการจัดทำโครงการขึ้นเพื่อให้ตอบสนองต่อนโยบายของส่วนกลาง แต่ก็เกิดปัญหาขึ้นเมื่อมีการปฏิบัติจริง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะปัญหาด้านสมรรถนะหรือศักยภาพของหน่วยงานในระดับปฏิบัติที่มีไม่เพียงพอที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐบาลได้

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ การดำเนินงาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการศึกษานโยบายด้านการศึกษารัฐบาล และเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วยกร่างกรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล ปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘ นำเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็น หลังจากนั้น ได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล ในปี ๒๕๕๕ โดยร่วมกับองค์กรหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานทั้งในภาพรวมและระดับพื้นที่ แล้วสังเคราะห์สรุปผลการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และนำเสนอในการประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละภาค และประมวลรวมข้อมูลทั้งหมดเป็นภาพรวมในระดับประเทศ จัดทำเป็นรายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล ประจำปี ๒๕๕๕

๔.๒ กรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘

๔.๒.๑ วัตถุประสงค์หลัก

- ๑) เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน
- ๒) เพื่อประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานและผลกระทบต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทบทวนและปรับแก้ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาในระยะต่อไป
- ๓) เพื่อผลักดันหรือกระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการและการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๔.๒.๒ กลไกการติดตามและประเมินผล

- ๑) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ประเมินความสำเร็จตามเป้าหมายของนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล โดยเน้นในด้านผลลัพธ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน รวมทั้งประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน โดยติดตามประเมินผลทุกปี ส่วนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัดของกระทรวงอื่นๆ จะดำเนินการติดตามและประเมินผลในภาพรวมของกระทรวง
- ๒) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานระดับปฏิบัติเน้นการติดตามประเมินผลในด้านปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการในการดำเนินการ (Process) และผลผลิต (Output) ตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อวัดความก้าวหน้า และความสอดคล้องกับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง/พัฒนา โดยแต่ละหน่วยงานดำเนินการติดตามและประเมินตนเองอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๔.๒.๓ แนวทางการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาในภาพรวม

๑) ประเด็นการติดตามและประเมินผล

- ประเด็นที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย
- ประเด็นที่ ๒ การสร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา
- ประเด็นที่ ๓ การปฏิรูปครู ยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง
- ประเด็นที่ ๔ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน
- ประเด็นที่ ๕ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
- ประเด็นที่ ๖ การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ
- ประเด็นที่ ๗ การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

๒) ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินผล

ตัวบ่งชี้และเกณฑ์เพื่อประเมินผลสำเร็จของการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลแต่ละนโยบาย ในปี ๒๕๕๘ มีดังนี้

๒.๑) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย

- (๑) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔ ต่อปี
- (๒) อัตราการรู้หนังสือของประชากร (อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป) เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๙๕
- (๓) ร้อยละของสถานศึกษาแต่ละระดับการศึกษาที่ผ่านการรับรองคุณภาพมาตรฐานจาก สมศ. เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๙๐
- (๔) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีระดับคุณภาพดี/ดีมาก ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น เป็นร้อยละ ๗๐
- (๕) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีระดับคุณภาพดี/ดีมาก ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นร้อยละ ๙๐
- (๖) เวลาที่คนไทยอายุ ๖ ปีขึ้นไป ใช้ในการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน นอกเวลาทำงาน โดยเฉลี่ยอย่างน้อยวันละ ๖๐ นาที
- (๗) จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ลดลงร้อยละ ๑๐ ต่อปี
- (๘) จำนวนเด็กและเยาวชนเข้ารับการบำบัดยาเสพติด ลดลงร้อยละ ๑๐ ต่อปี

๒.๒) การสร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา

- (๑) ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยอายุ ๑๕-๕๙ ปี เพิ่มขึ้นเป็น ๑๑ ปี
- (๒) อัตราการเข้าเรียนของประชากรวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นร้อยละ ๑๐๐
- (๓) อัตราการคงอยู่ของผู้เรียนทุกระดับ/ประเภทการศึกษาเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒.๓) การปฏิรูปครู ยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง

- (๑) อัตราส่วนครูต่อนักเรียน เป็นไปตามเกณฑ์
- (๒) จำนวนครูที่ขาดแคลนแต่ละสาขาลดลง
- (๓) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาสาขาการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพครู
- (๔) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีระดับคุณภาพดี/ดีมาก ในด้านที่ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นร้อยละ ๘๕

๒.๔) การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

- (๑) สัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษา : สามัญศึกษา เป็น ๕๐ : ๕๐
- (๒) ร้อยละของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่มีสมรรถนะทางวิชาชีพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ เพิ่มขึ้น

- (๓) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา มีงานทำภายในเวลา ๑ ปี เพิ่มขึ้น
- (๔) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ที่มีสมรรถนะเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้เพิ่มขึ้น
- (๕) ร้อยละของกำลังแรงงาน (อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป) ที่จบมัธยมศึกษา ขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๖๐

๒.๕) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

- (๑) สัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อประชากรอายุ ๖ ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ ๕๐
- (๒) ร้อยละของผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษาที่ได้เรียนรู้จากสื่อ อิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้น

๒.๖) การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ

- (๑) จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น ๑๔ คน ต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน
- (๒) งบประมาณด้านวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑ ของ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
- (๓) จำนวนการจดทะเบียนสิทธิบัตรของไทยเพิ่มขึ้น

๒.๗) การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

- (๑) ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้น
- (๒) อันดับการพัฒนามนุษย์ (HDI : Human Development Index) ของประเทศไทยดีขึ้น

๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (๑) กระทรวงศึกษาธิการ
- (๒) กรุงเทพมหานคร/เมืองพัทยา
- (๓) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
- (๔) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน)
- (๕) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
- (๖) สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข
- (๗) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- (๘) สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- (๙) สถาบันที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง/เฉพาะกิจเฉพาะกลุ่ม
- (๑๐) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น เช่น สมศ. สทศ. ฯลฯ

๔) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้หลายวิธี เช่น

รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หลักฐาน และรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้แบบสอบถาม การสังเกตและ สัมภาษณ์ในพื้นที่จริง การสนทนากลุ่ม เป็นต้น

๕) กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษาทั้งในหน่วยงานส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู/คณาจารย์/ผู้เรียน ทุกระดับและประเภทการศึกษา ผู้ปกครอง/คณะกรรมการสถานศึกษา/ผู้แทนชุมชน ผู้ที่อยู่นอกกระบวนการศึกษา (วัยแรงงาน) องค์กรเอกชน/สถานประกอบการ เป็นต้น

๖) กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อรวบรวมข้อมูล อาศัยสถิติเข้ามาช่วยในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มเป้าหมาย และจังหวัด

๗) ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ปีละ ๒ ครั้ง

๔.๒.๔ การนำผลไปใช้ประโยชน์

๑) ระดับชาติ นำผลการติดตามประเมินไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการพัฒนา/ปรับปรุงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการจัดการศึกษาของชาติให้บรรลุตามเป้าหมาย

๒) ระดับส่วนราชการ/หน่วยงานในส่วนกลาง นำผลจากการติดตามประเมินไปใช้ประกอบการพัฒนา/ปรับยุทธศาสตร์ แนวทางการดำเนินงาน แผนงาน/โครงการเพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานบรรลุตามเป้าหมาย

๓) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/สถานศึกษา นำผลการติดตามประเมินไปใช้ในการปรับปรุง/พัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และสถานศึกษา โดยควรดำเนินการเชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

๔.๓ รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ประจำปี ๒๕๕๕

๔.๓.๑ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย

การดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีเป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ คิดเป็น เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถนำความรู้ไปแก้ไขปัญหา ประกอบสัมมาชีพ และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข มีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินงานยังไม่เป็นที่น่าพอใจมากนัก ดังจะเห็นได้จากผลการทดสอบ O-NET ใน ๘ กลุ่มสาระ คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพฯ ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ ซึ่งมีการทดสอบเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้น ป.๖ อยู่ระหว่าง ๓๕.๗๗ - ๕๔.๘๔ ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา ๒๕๕๔ เกือบทุกวิชา มีเพียง ๑ วิชาที่ได้คะแนนสูงขึ้น คือ ศิลปะ โดยวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ ๕๐ ส่วนอีก ๓ วิชา คือ วิชาสุขศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพฯ มีคะแนนเฉลี่ยเกินครึ่ง และสำหรับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้น ม.๓ อยู่ระหว่าง ๒๖.๙๕ - ๕๖.๖๗ ซึ่งสูงกว่าปีการศึกษา ๒๕๕๔ เกือบทุกวิชา ยกเว้นอังกฤษ คณิตศาสตร์ และศิลปะ ที่คะแนนเฉลี่ยลดลง แต่มีเพียง ๒ วิชาที่คะแนนเฉลี่ยเกินร้อยละ ๕๐ คือ ภาษาไทย และสุขศึกษา นอกจากนี้ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้น ม.๖ อยู่ระหว่าง ๒๒.๑๒ - ๕๓.๗๐ ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา ๒๕๕๔ จำนวน ๓ วิชา คือ ภาษาไทย สุขศึกษา และการงานอาชีพฯ ส่วนอีก ๕ วิชา มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น แต่มีเพียง ๑ วิชาที่คะแนนเฉลี่ยเกินร้อยละ ๕๐ คือ วิชาสุขศึกษา ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จากการทดสอบของโครงการ TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) ในปี ๒๕๕๔ ก็มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่ากลาง TIMSS ทั้ง ๒ วิชา

ส่วนการใฝ่หาความรู้ด้วยการอ่านหนังสือของคนไทยอายุ ๖ ปี ขึ้นไป ในปี ๒๕๕๔ ใช้เวลาในการอ่านต่อวันเพียง ๓๕ นาที ซึ่งค่อนข้างน้อย สำหรับด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนและเยาวชน พบว่า จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ปี ๒๕๕๔

ในภาพรวมมีจำนวนลดลงจากปีที่ผ่านมา โดยผู้ที่ไม่เคยได้รับการศึกษามีจำนวนลดลงค่อนข้างมาก ส่วนผู้ที่กำลังเรียนหรือสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป กลับมีจำนวนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้จำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการบำบัดยาเสพติดยังมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี

เมื่อพิจารณาคุณภาพของผู้จัดการศึกษา จากข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง (พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๓) ของ สมศ. พบว่า ในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา-มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา มีสถานศึกษาที่ผ่านการรับรองมาตรฐานร้อยละ ๘๒.๕, ๘๒.๘, ๗๗.๕ และ ๘๑.๔ ตามลำดับ โดยยังมีสถานศึกษาแต่ละระดับที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานอยู่อีกส่วนหนึ่ง

นอกจากนี้ จากการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามพบว่า การจัดการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของบทเรียน สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสาระของความรู้เพื่อนำไปปฏิบัติได้ สามารถสรุปหรือจดบันทึกเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ อยู่ในระดับมาก แต่ครูชั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษาเห็นว่าผู้เรียนสามารถสรุปหรือจดบันทึกเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ผู้เรียนมีคุณลักษณะต่างๆ อยู่ในระดับมาก คือ มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้ เช่น อินเทอร์เน็ต สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ และมีการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และสังคมประชาธิปไตย ตระหนักในสิทธิและหน้าที่ในระบอบประชาธิปไตย แต่ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ยังอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสามารถที่ทุกฝ่ายในทุกภาคเห็นตรงกันว่ายังต้องปรับปรุงคือความสามารถในการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา

ส่วนหลักสูตรการเรียนการสอน กลุ่มเป้าหมายทั้งผู้เรียนสายสามัญและสายอาชีพเห็นว่าสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและประชาคมอาเซียน แต่การนำหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานไปใช้ยังมีความยุ่งยากสำหรับครู อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทุกภาคส่วนใหญ่ดำเนินการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโดยจัดทำโครงการตัวนักเรียนเพื่อเตรียมสอบ O-Net ส่วนการจัดทำโครงการห้องเรียนพิเศษเพื่อพัฒนาเด็กที่มีความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ มีการดำเนินงานน้อยที่สุด ส่วนความร่วมมือในการรองรับการกระจายอำนาจ สถานศึกษามีความพร้อมทุกด้าน

๔.๓.๒ การสร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา

รัฐบาลกำหนดนโยบายเพื่อให้คนไทยทุกคนมีโอกาสและสามารถเข้าถึงการศึกษาตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม คนไทยยังมีโอกาสได้เรียนรู้ไม่ครบทุกคน แต่มีแนวโน้มได้รับการศึกษามากขึ้น จากข้อมูลอัตราการเข้าเรียนพบว่า ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๕๔ มีเด็กและเยาวชนไทยเข้ารับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานร้อยละ ๘๖.๘ ของประชากรกลุ่มอายุ ๓ - ๑๗ ปี ซึ่งเพิ่มจากปีการศึกษา ๒๕๕๓ ร้อยละ ๐.๓ โดยในระดับก่อนประถมศึกษา มีผู้เข้ารับการศึกษาร้อยละ ๑๐๔.๓ ของประชากรกลุ่มอายุ ๓ - ๕ ปี (เกินร้อยละ ๑๐๐ เนื่องจากนับรวมเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งอาจมีอายุไม่ถึง ๓ ปี) โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ส่วนการศึกษาภาคบังคับซึ่งครอบคลุมระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น มีผู้เข้าเรียนร้อยละ ๘๗.๘ ของประชากรกลุ่มอายุ ๖ - ๑๔ ปี โดยระดับประถมศึกษา มีผู้เข้าเรียนร้อยละ ๘๕.๗ ของประชากรกลุ่มอายุ ๖ - ๑๑ ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีผู้เข้าเรียนร้อยละ ๙๒.๑ ของประชากรกลุ่มอายุ ๑๒ - ๑๔ ปี โดยระดับประถมศึกษามีแนวโน้มลดลงแต่ระดับมัธยมศึกษากลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีผู้เข้าเรียนร้อยละ ๖๘.๗ ของประชากรกลุ่มอายุ ๑๕ - ๑๗ ปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี นอกจากนี้ โอกาสของผู้เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาก็มีมากขึ้น โดยมีผู้เข้าเรียนสถาบันอุดมศึกษาจำกัดรับเพิ่มขึ้นทุกปี จากร้อยละ ๓๔.๕ ของประชากรกลุ่มอายุ ๑๘ - ๒๑ ปี ในปี ๒๕๕๑ เป็นร้อยละ ๓๘.๓ ในปี ๒๕๕๔

ส่วนระดับการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นในประชากรทุกช่วงอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ โดยกลุ่มที่อยู่ในวัยแรงงาน คือ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๕๙ ปี พบว่าปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก ๘.๗ ปี ในปีพ.ศ. ๒๕๕๐ เป็น ๙.๑ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ หรืออาจกล่าวได้ว่าคนไทยวัยแรงงาน ในปี ๒๕๕๔ มีการศึกษาเฉลี่ยอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ๙ ปี

จากการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามพบว่า มีการส่งเสริมสนับสนุนในหลายรูปแบบเพื่อเพิ่มโอกาสให้เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ได้เข้าเรียน แต่ผู้เรียนชั้นพื้นฐานยังเข้าเรียนไม่ครบทุกคน แม้ว่ารัฐจะมีนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี สำหรับผู้เรียนตั้งแต่อนุบาล - มัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งให้การสนับสนุนทุนการศึกษาแก่เยาวชนในพื้นที่ห่างไกลและมีอัตราการเรียนต่อต่ำ แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน จึงไปขอรับทุนจากวัด มูลนิธิ สมาคม และภาคเอกชน เพิ่มเติม นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการออกกลางคันในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด เนื่องจากส่วนใหญ่อพยพตามผู้ปกครอง มีปัญหาครอบครัว และฐานะยากจน โดยในภาพรวมนักเรียน/นักศึกษาพอใจกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) กองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) และโครงการ ๑ อำเภอ ๑ ทุน โดยปัญหาที่พบของกองทุนฯ คือ การจัดสรรเงินกู้ยืมไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนและไม่สอดคล้องกับสาขาวิชา การขาดความเอาใจใส่ในการติดตามข่าวของผู้กู้ยืม และความล่าช้าของเงินที่ได้รับ ระบบการสอบคัดเลือกกลางเห็นว่าเป็นระบบที่สามารถคัดเลือกผู้เรียนได้ตรงตามความต้องการ มีความน่าเชื่อถือ และสามารถเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา การเทียบโอนพบปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากตัวผู้เรียนที่ไม่ให้ความสนใจ การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีเพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้มากที่สุดคือ ห้องสมุดโรงเรียน พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ ห้องสมุดประชาชน

๔.๓.๓ การปฏิรูปครู ยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง

การปฏิรูปครูมีการดำเนินงานในหลายเรื่อง ทั้งการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของสถาบันผลิตครู มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เสริมสร้างขวัญกำลังใจ การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู โดยครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการขาดแคลนค่อนข้างมาก ซึ่งจากข้อมูลอัตรากำลังข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา ๒๕๕๔ พบว่าขาดแคลนครูประมาณ ๕ หมื่นกว่าอัตรา และรายวิชาที่มีปัญหาขาดแคลนครูมากที่สุดคือ วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษต่างประเทศ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา โดยสถาบัน IMD (International Institute for Management Development) ได้จัดอันดับตัวชี้วัดนักเรียนต่อครู ปี ๒๕๕๕ พบว่า จากประเทศสมาชิกที่เข้าร่วมการจัดอันดับ จำนวน ๕๙ ประเทศ อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับประถมศึกษาของไทยอยู่ที่อันดับ ๓๔ และระดับมัธยมศึกษาอยู่อันดับที่ ๕๔ โดยมีอัตรานักเรียนต่อครู เป็น ๑๕.๙๙ : ๑ และ ๒๑.๒๒ : ๑ ตามลำดับ

นอกจากนี้ TIMSS ได้เปรียบเทียบระดับการศึกษาของครูคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในประเทศต่าง ๆ พบว่า ครูไทยที่สอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ชั้น ป.๔ และ ม.๒ ที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีน้อยกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ ส่วนครูที่จบระดับปริญญาตรีมีสูงกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ โดยในชั้น ป. ๔ มีครูที่สอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไม่ตรงวุฒิถึงร้อยละ ๑๙ และ ๓๓ ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (ร้อยละ ๑๐) ส่วนในชั้น ม.๒ มีครูที่สอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไม่ตรงวุฒิร้อยละ ๑๗ และ ๒๑ ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติค่อนข้างมาก และจากการสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อความพร้อมและความมั่นใจในการสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในชั้น ป.๔ และ ม.๒ พบว่า ครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีความพร้อมในการเตรียมการสอน และความมั่นใจในการสอน น้อยกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติค่อนข้างมาก

จากการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามพบว่า ครูได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะอย่างเพียงพอ ส่วนการขาดแคลนครู ส่วนใหญ่จะขาดแคลนทั้งครูสามัญและครูช่าง สาขาที่ขาดแคลนมากที่สุดคือสาขาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ และครูช่างในระดับอาชีวศึกษา ซึ่งสถานศึกษาแก้ปัญหาด้วยการจ้างจากเงินงบประมาณของสถานศึกษา และมีการใช้สื่อเทคโนโลยีช่วยสอน สำหรับครู กศน. ส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาโดยเนื้อหาสาระที่มีการพัฒนามากที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้วยวิธีการฝึกอบรมมากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าได้รับการพัฒนาตรงตามความต้องการเป็นบางครั้ง

๔.๓.๔ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

การจัดการศึกษาทั้งในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา มีเป้าหมายสำคัญเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้สามารถผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในปี ๒๕๕๔ กำลังแรงงาน (อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป) ที่จบมัธยมศึกษาขึ้นไปมีร้อยละ ๔๖.๙ โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีแต่ในอัตราที่ไม่มากนัก ผู้ทำงานส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่มีการศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา ร้อยละ ๓๐.๒ รองลงมาเป็นผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ ๒๒.๖ ระดับอุดมศึกษา ร้อยละ ๑๖.๘ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ ๑๖.๐ และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ ๑๔.๑ ที่เหลือกระจายอยู่ในการศึกษาอื่น ๆ

ส่วนจำนวนผู้ว่างงานทั่วประเทศมี ๒.๖๔๓ แสนคน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ ๐.๗ โดยผู้สำเร็จระดับอุดมศึกษามีอัตราการว่างงานสูงที่สุดร้อยละ ๒.๑ (๘.๙ หมื่นคน) รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเท่ากันคือ ร้อยละ ๐.๙ (๕.๘ และ ๔.๗ หมื่นคน ตามลำดับ) ระดับประถมศึกษาร้อยละ ๐.๕ (๔.๖ หมื่นคน) ส่วนผู้ที่ไม่มีการศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา มีอัตราการว่างงานน้อยที่สุดร้อยละ ๐.๒ (๒.๔ หมื่นคน) อย่างไรก็ตาม ภาวะการว่างงานของประชากรในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง และลดลงมากอย่างเห็นได้ชัดในปี ๒๕๕๔

ปัจจุบันประเทศไทยยังคงผลิตแรงงานได้ไม่ตรงตามความต้องการของตลาด สถานประกอบการยังคงต้องการแรงงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะสูงมาก ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่จบระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น แต่สัดส่วนของผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษายังคงน้อยกว่าประเภทสามัญศึกษาซึ่งมุ่งหวังเรียนต่อในระดับปริญญาตรี โดยในปี ๒๕๕๓ มีสัดส่วนเป็น ๓๖.๖ : ๖๓.๔ อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้ว่างงานยังมีมากกว่าจำนวนที่ขาดแคลนมาก สะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้จะมีระดับคุณวุฒิทางการศึกษาตามที่นายจ้างต้องการแล้ว แต่อาจยังมีคุณภาพหรือคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ไม่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

จากการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามพบว่า โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) มีความพร้อมในทุกด้านในระดับปานกลาง โดยที่การพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการนำไปใช้ประโยชน์นั้น ครูและผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับมาก แต่ผู้เรียนเห็นว่ายังอยู่ในระดับปานกลาง และมีผลทำให้ภาพลักษณ์ของผู้เรียนอาชีวศึกษาดีขึ้น โดยการดำเนินงานดังกล่าวส่วนใหญ่เห็นว่าไม่เพิ่มภาระและไม่ส่งผลกระทบ และการบริหารของศูนย์ฯ โดยส่วนใหญ่สามารถสนองตอบความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ ทั้งผู้เรียน ครู และผู้บริหารยังได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการฯ อาทิ การได้รับความรู้เพิ่ม การได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียน โดยสถานศึกษาใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ อาทิ Project Based Learning, Problem Based Learning หลักสูตรทวิภาคี สหกิจศึกษา การฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ การจัดทำโครงการ/โครงการหลังจากเรียนภาคทฤษฎี เป็นต้น

๔.๓.๕ การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการศึกษา และการสนับสนุนการจัดหาระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการศึกษาเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล โดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ สร้างโอกาสให้เยาวชนของชาติ และประชาชนทั่วไปได้เข้าถึงแหล่งข้อมูลองค์ความรู้ได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าร้อยละของประชากรอายุ ๖ ปี ขึ้นไป ที่ใช้อินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๕๔ มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ร้อยละ ๒๓.๗ โดยในกลุ่มเด็กที่มีอายุ ๖ - ๑๔ ปี และ ๑๕ - ๒๔ ปี มีการใช้อินเทอร์เน็ตร้อยละ ๓๘.๓ และ ๕๑.๙ ตามลำดับ ส่วนในปี ๒๕๕๕ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒๖.๕ โดยในกลุ่มเด็กที่มีอายุ ๖ - ๑๔ ปี และ ๑๕ - ๒๔ ปี มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๔๖.๕ และ ๕๔.๘ ตามลำดับ

นอกจากนี้ สถาบัน IMD (International Institute for Management Development) ได้จัดอันดับของประเทศต่างๆ ด้านทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Skills) พบว่า ในปี ๒๕๕๔ และปี ๒๕๕๕ ประเทศไทยมีค่าตัวชี้วัดทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เท่ากับ ๖.๔๑ และ ๕.๘๔ ตามลำดับ (คะแนนเต็ม ๑๐) อยู่ในอันดับที่ ๕๓ และ ๕๗ ตามลำดับ จาก ๕๙ ประเทศ

จากการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามพบว่า การจัดเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ให้เด็กชั้น ป.๑ นั้น นักเรียน ผู้ปกครอง และครู เกือบร้อยละ ๙๐ มีความพึงพอใจในการได้รับการจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) และการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาในการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน สนใจเรียนและมีการช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเพื่อนระหว่างการเรียนรู้มากขึ้น แต่ผู้เรียนยังมีความพร้อมในการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาอยู่ในระดับปานกลาง และครูมีความรู้และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์พกพาอยู่ในระดับพอใช้งานได้ รวมทั้งยังมีโรงเรียนที่ไม่มีความพร้อมเรื่องระบบไฟฟ้า และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วเพียงพอ รวมทั้งมีปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการใช้และบำรุงรักษา การซ่อมแซม การจัดเจ้าหน้าที่ประจำโรงเรียน

ส่วนการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ใช้เพื่อจัดทำแผนการสอน เตรียมการสอน ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ค้นคว้าข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และใช้จัดเก็บข้อมูลด้านการเรียนของนักเรียน และครูมีการใช้ “โทรทัศน์เพื่อการศึกษา” ในการสอนและเพิ่มพูนความรู้ด้านเทคนิคการสอน

๔.๓.๖ การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ

การวิจัยและพัฒนา มีเป้าหมายสูงสุดคือ การนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม และเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ทรัพยากรทั้งด้านบุคลากร การเงิน และเวลาอย่างสูง แต่เมื่อพิจารณาจำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาที่ใช้เวลาในกิจกรรมด้านการวิจัยและพัฒนา เทียบกับเวลาการทำงานทั้งหมดของแต่ละบุคคล พบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ประเทศไทยมีบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาที่ทำงานวิจัยเต็มเวลาทั่วประเทศเพียง ๐.๙ คนต่อประชากรพันคน เมื่อเปรียบเทียบกับสิงคโปร์ซึ่งมีจำนวนบุคลากรด้านวิจัยและพัฒนาสูงที่สุดในกลุ่มอาเซียน คือมีจำนวน ๗.๓ คนต่อประชากรพันคน ซึ่งสูงกว่าไทยมาก นอกจากนี้ ประเทศไทยมีงบประมาณด้านการวิจัยและพัฒนาเพียงร้อยละ ๐.๒๔ ของ GDP ซึ่งถือว่าต่ำหากเปรียบเทียบกับประเทศพัฒนาอื่น ๆ

จากการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามพบว่า สถาบันอาชีวศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณด้านวิจัยอยู่ในระดับมาก และสนับสนุนให้ครู คณาจารย์ ทำวิจัยและพัฒนาควบคู่กับการสอน โดยผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ได้ในระดับมาก ส่วนในสถานศึกษาต่ำกว่าอุดมศึกษามีการสนับสนุนทุนวิจัยค่อนข้างน้อย

๔.๓.๗ การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

ประเทศไทยมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ มาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ความพร้อมของคนไทยยังมีข้อจำกัดอยู่บ้าง โดยเฉพาะการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษที่จะใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งจากการทดสอบ O-NET ชั้น ป.๖, ม.๓ และ ม.๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๕ พบว่า คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษ มีเพียงร้อยละ ๓๙.๐, ๒๘.๗ และ ๒๒.๑ ตามลำดับ และคะแนนเฉลี่ยด้านภาษาอังกฤษจากการทดสอบ TOEFL มีค่า ๗๕ คะแนน จาก ๑๒๐ คะแนน

นอกจากนี้ ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (HDI : Human Development Index) ซึ่ง United Nation Development Programme หรือ UNDP จัดทำขึ้น พบว่า ปี ๒๕๕๕ ค่าดัชนีการพัฒนามนุษย์ของประเทศไทยเท่ากับ ๐.๖๙๐ (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน) สูงกว่าปี ๒๕๕๔ ซึ่งมีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๖๘๖ ประเทศไทยอยู่กลุ่มการพัฒนามนุษย์ระดับกลางที่อันดับ ๑๐๓ จากทั้งหมด ๑๘๗ ประเทศ

จากการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามพบว่า ทุกภาคเห็นตรงกันว่าความสามารถในการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียนทุกระดับการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ผู้เรียน ครู และผู้บริหาร เห็นว่าควรกำหนดให้มีหลักสูตรที่บูรณาการอาเซียนในทุกกลุ่มสาระและทุกระดับการศึกษา และเพิ่มความเข้มข้นในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และจัดรายวิชาเลือกวิชาภาษาเพื่อนบ้าน ภาษาคู่ค้า ภาษาจีน เพิ่มขึ้น สำหรับ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรสอนภาษามลายู

๕. ข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๕.๑ เห็นชอบกรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล ปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘

๕.๒ รับทราบรายงานผลการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล ประจำปี ๒๕๕๕

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา ๑๐๖๖๖๖๖

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๘๒๘๔ ต่อ ๒๓๑๙

โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๗๙๑๕